

Nézni és (meg)látni

Talán nem véletlenül „ült ki” József Attila ennek a lapszámnak a borítójára. Sz. Opre Mária fényképfelvételei többnyire különböző vas- illetve fémrácsokról, fémtárgyakról, fémműves alkotásokról készültek. „Felfedeztem, milyen különleges, látványos fényképeket lehet (...) készíteni, amikor a kerítés rácsai, ívei közé fogjuk a látnivalót. (...) nemcsak a kovácsoltvas, az öntöttvas műves kidolgozottsága fogott meg, hanem az egyéb fémekből készült cégegerek, világítótestek stb.” – írja magáról. (4. oldal) Nem „gyengénlátó”, nem tartozik azok közé, akik „csak néznek maguk elé, de nem tekintenek a horizonton túlra, bámulnak lefelé, az okostelefonjukra lógatva fejüket, de nem veszik észre az öntöttvas aknafedő szépségét...” – nyilatkozik Futó Tamás a 3. oldalon. Sajnos, sokan hajlamosak a „gyengénlátásra”, a mások, a kisebbek, a kisebbség észre nem vételére. A (relatív helyzetben levő, mindenkori) központ nagyon arrogáns is tud lenni a „vidék”-kel (környezettel) szemben.

A rácsokról, fémkerítésekről nyomasztó emlékek is eszünkbe juthatnak, hazánk is – a hasonló sorsra jutott szomszédjaival együtt – hosszú évekre be volt (egyirányúan van? lesz?) kerítve. Gondolhatunk a költő *Hazám* című versére is, mivel (nép)vándorlásról, kivándorlásról ma is beszélhetünk. Ezt nyomatékosítják Orgoványi Anikó költeményei (Vándorlás, Gyertek haza!,

5. oldal) – rajta kívül még Horváth Ödön, Wernke Bernát, H. Túri Klára és Németh Bálint lírai sorait olvashatjuk ebben a számban. De nem szabad megfeledkeznünk a kerítések csúcsos tetejének szarvszimbólum tulajdonságáról sem. B. Tóth Klára *Pecséthordozók* című esszé-kötetében – Gimesi Zsuzsanna Ajánlója lapszámunk 58. oldalán – terjedelmes, tízezer évekre is visszatekintő fejezetet szentelt a témának (Szellemi kalandtúra egy kerítésdísz nyomában. A szarvmotívum eredete, 195–221. oldal).

Kaiser László, Helena Dvořáková, Eva Fordinálová (utóbbi kettő Vércse Miklós fordításában), Szulényi Mária Valéria és Zágorec-Csuka Judit rövid elbeszélései, Futó Tamás, Mayer Erzsébet, Csiba Zsolt és Bárdos István művészeti témájú, Kovács Lajos helytörténeti írása teszi változatossá kiadványunkat.

Folytatódik Ambrus Margit székelyföldi leánytörténete – Bárdos István feldolgozásában – (32. oldal), A. Bak Péter tág ismeretségi körébe tartozó művészcsaládok bemutatása (52. oldal), továbbá az Esztergom és Vidéke történetét felvázoló cikksorozat, ebben a 2. részben Bencze Csaba Attila, az EVID 2007-es megszűnése előtti utolsó főszerkesztője feljegyzéseiből válogatott Filemon Béla (48. oldal). Horváth Gáborné Konyhakalendáriumával rokon Kövecses Varga Etelka készülő néprajzi-gasztronómiai kötetének rövid tájékoztatója.

Tulajdonképpen erdélyi-székelyföldi vonatkozásokat is takar Székely András Bertalan Kezdeményezés a magyarórmények ismertebbé tételéért című írása is (44. oldal).

Sz. Opre Mária: Idebenn s odakinn